

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 9039/2021
19.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Данијеле Николић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Војин Стојковић адвокат из ..., против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Бранко Уњић адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 309/21 од 26.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 19.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 309/21 од 26.05.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П 1168/19 од 25.11.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је прецизирани тужбени захтев и утврђено да тужилац има право својине по основу сопственог учешћа у стицању у ванбрачној заједници са туженом ББ на $\frac{1}{2}$ идеална дела стамбене зграде број 3 – породична стамбена зграда површине у основи 103 м² која се састоји од подрума, приземља и два спрата и $\frac{1}{2}$ идеална дела на уделу од 136/327 делова парцеле .../... – земљиште под зградом, објектом површине 1,33 ара, земљиште под зградом, објектом површине 1,03 ара и воћњак 5. класе површине 91 м², укупне површине 3,27 ари, све уписано у лист непокретности ... КО ..., што су тужене дужне да признају а ова пресуда ће служити тужиоцу за пренос права својине на наведеним непокретностима у Служби за катастар непокретности Крушевац без присуства и посебне сагласности тужених, и обавезане тужене да ову непокретност у напред наведеној квоти предају тужиоцу у искључиву својину и државину путем физичке деобе, а ако је иста немогућа цивилном деобом. Ставом другим изреке, обавезане су тужене да на име трошкова парничног поступка солидарно исплате тужиоцу износ од 619.350,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

Допунским решењем Основног суда у Крушевцу П 1168/19 од 09.10.2020. године, обавезане су тужене да на име трошкова поступка солидарно исплате тужиоцу износ од 619.350,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности решења па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема решења.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 309/21 од 26.05.2021. године, ставом првим изреке, преиначене су пресуда Основног суда у Крушевцу П 1168/19 од 25.11.2019. године у првом и другом ставу изреке и допунско решење тог суда од 09.10.2020. године, тако што је одбијен прецизирани тужбени захтев тужиоца и утврђено да тужилац нема право својине по основу сопственог учешћа у стицању у ванбрачној заједници са туженом ББ на $\frac{1}{2}$ идеална дела стамбене зграде број 3 – породична стамбена зграда у површини у основи 103 м² која се састоји од подрума, приземља и два спрата и на $\frac{1}{2}$ идеална дела на уделу од 136/327 парцеле .../..., земљиште под зградом – објектом површине 1,33 ара, земљиште под зградом – објектом површине 1,03 ара и воћњак 5. класе површине 91 м², укупне површине 3,27 ари, све уписано у лист непокретности ... КО ..., што би тужене биле дужне да признају а пресуда служила тужиоцу за пренос права својине на овим непокретностима у Служби за катастар непокретности Крушевац без присуства и посебне сагласности тужених, као и да се обавезу тужене да ову непокретност у напред наведеној квоти предају тужиоцу у искључиву својину и државину путем физичке деобе, а ако је иста немогућа цивилном деобом, и обавезан тужилац да на име трошкова парничног поступка исплати туженима износ од 341.400,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да тужиочева ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводима ревизије да се правилност другостепене пресуде не може са сигурношћу испитати јер је њена изрека неразумљива, а образложење не садржи разлоге о важним и битним чињеницама, док су дати разлози нејасни, неразумљиви и у супротности са садржином списка, указује се на битну повреду одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. наведене одредбе која чланом 407. став 1. тачка 2. ЗПП није прописана као разлог за овај правни лек. Нису основани ревизијски наводи о прекорачењу тужбеног захтева (члан 407. став 1. тачка 5. ЗПП). Преиначењем првостепене пресуде – одбијањем тужбеног захтева и утврђењем да тужилац нема право својине по основу сопственог учешћа у стицању у ванбрачној заједници са туженом ББ није одлучено мимо граница постављеног тужбеног захтева за утврђење да тужилац по означеном правном основу има право својине на предметним непокретностима.

Према утврђеном чињеничном стању, брак тужиоца и тужене ББ, закључен током 1994. године, споразумно је разведен правноснажном пресудом од 15.07.2002. године. Супружници су се развели како би тужилац могао обезбедити исправе неопходне за боравак и рад у Тужена ББ је и након развода брака, са децом рођеном

у браку, наставила да живи у породичној кући тужиочевих родитеља, у којој је и тужилац боравао када је долазио из иностранства. Тужилац је током 2004. године у ... закључио брак са ГГ која је имала дозволу за боравак у тој држави, и тај брак разведен је током 2011. године. Уговором о купопродаји од 09.04.2007. године тужена ББ купила је део парцеле .../... КО ... у површини од 1,36 ари и део недовршеног објекта који се састоји од сутерена и приземља. На том објекту су накнадно извођени радови на доградњи, тако да исти сада представља кућу која се састоји од подрума, приземља и два спрата. У ту кућу тужена ББ се преселила током 2009. године, а уговором Ов. .../... од 12.10.2011. године предметне непокретности поклонила је својој мајци, туженој ВВ.

Оценом изведених доказа првостепени суд је закључио да је брак тужиоца и тужене ББ разведен фиктивно, са циљем да тужилац закључи брак у ... како би обезбедио исправе за боравак и рад у тој држави, али су бивши супружници наставили да живе у ванбрачној заједници током које су стекли спорне непокретности као њихову заједничку имовину. Из тих разлога, применом члана 4. и 191. Породичног закона првостепени суд је усвојио тужбени захтев и утврдио тужиочев аликвотни удео у предметним непокретностима стеченим у ванбрачној заједници са туженом ББ.

Другостепени суд је прихватио утврђено чињенчно стање, али не и правни закључак нижестепеног суда о постојању ванбрачне заједнице и спорној имовини као заједничкој имовини тужиоца и тужене ББ. По становишту тог суда, између означених лица у време када су спорне непокретности стечене није могла постојати ванбрачна заједница у смислу члана 4. Породичног закона због брачне сметње – брака који је тужилац током 2004. године закључио у иностранству, тако да се на спорни однос не може применити одредба члана 191. наведеног Закона о стицању имовине у ванбрачној заједници, а између тужиоца и тужене ББ није постојао договор о заједничком стицању и градњи објекта.

Правно становиште изложено у другостепеној пресуди прихвата и ревизијски суд.

Одредбом члана 191. Породичног закона прописано је да имовина коју су ванбрачни партнери стекли радом у току трајања заједнице живота у ванбрачној заједници представља њихову заједничку имовину и да се на имовинске односе ванбрачних партнера сходно примењују одредбе тог Закона о имовинским односима супружника. Овакво правно дејство на имовинске односе има само ванбрачна заједница која одговара њеној дефиницији из члана 4. став 1. Породичног закона, као трајне заједнице живота жене и мушкарца између којих нема брачних сметњи (ванбрачни партнери). Одредбом члана 17. наведеног Закона брачност је предвиђена као брачна сметња тако што је прописано да брак не може склопити лице које је већ у браку. Брачношћу се штити принцип моногамије и зато она представља сметњу и за заснивање ванбрачне заједнице признате Законом.

У конкретном случају, тужилац је закључио брак током 2004. године који је разведен током 2011. године. Због постојања тог брака између њега и тужене ББ није могла постојати ванбрачна заједница предвиђена чланом 4. став 1. Породичног закона. Зато се ни имовина стечена у периоду док се тужилац налазио у браку не може

сматрати заједничком имовином тужиоца и тужене ББ у смислу члана 191. став 1. Породичног закона, и тужиоцу признати право сусвојине на истој сходном применом чланова 171. – 187. наведеног Закона.

Нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, засновани на ставу тужиоца да је његов брак са туженом ББ формално разведен и да је брак који је закључио у иностранству ништав у смислу члана 32. Породичног закона јер није закључен ради остварења заједнице живота, тако да није постојала брачна сметња за постојање његове ванбрачне заједнице са туженом ББ.

Одредбом члана 30. став 2. Породичног закона прописано је да брак престаје поништајем и разводом на дан правноснажности пресуде о поништају, односно разводу. Према ставу 3. те одредбе, брак престаје поништењем ако је ништав или рушљив, у складу са наведеним Законом. Брак тужиоца и тужене ББ престао је правноснажношћу пресуде о разводу брака. Ништавост брака који је тужилац закључио у иностранству не настаје по сили закона, тако да суд не може по службеној дужности да поништи брак ако постоји неки узрок његове ништавости. Потребно је да се тужбом, у смислу члана 212. Породичног закона, покрене поступак за поништење ништавог брака. Лица овлашћена на подношење такве тужбе нису покренула поступак за поништај брака који је тужилац закључио у иностранству, а тај брак престао је током 2011. године правноснажношћу пресуде о разводу. Из наведених разлога, суд у овом спору није могао о ништавости брака тужиоца закљученог у иностранству одлучивати као претходном питању, ради отклањања брачности као сметње за постојање ванбрачне заједнице са туженом ББ. Стога, евентуално учешће тужиоца у стицању спорне имовине нема основ у члану 191. Породичног закона, како је то погрешно веровао тужилац сматрајући фиктивним брак закључен у иностранству, а други основ заједничког стицања не постоји. Тужилац је изричит у тврдњи да између њега и тужене ББ није постојао договор о заједничкој куповини земљишта и објекта, нити о заједничкој градњи. Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић